

בש"פ 1595/17 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 1595/17

לפני:
העוררת:
כבוד השופט ח' מלצר
מדינת ישראל

נ ג ד

פלוני

המשיב:

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בנצרת (כב' השופט ע' טאהא) ב-מ"ת 56285-12-16 מתאריך 15.02.2017

כ"א בשבט התשע"ז (17.02.2017)

תאריך הישיבה:

עו"ד עמרי כהן

בשם העוררת:

עו"ד תמי אולמן; עו"ד שאדי סרוג'י

בשם המשיב:

החלטה

1. לפני ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) על החלטתו של בית המשפט המחוזי בנצרת (כב' השופט ע' טאהא) ב-מ"ת 56285-12-16, בגדרה הורה בית המשפט הנכבד על שחרורו של המשיב למעצר "בית מלא" בסכנין, בתנאים שפורטו בהחלטה.

אביא להלן, בתמצית, את הנתונים הדרושים להכרעה.

עמוד 1

רקע והליכים קודמים

2. בתאריך 27.12.2016 הוגש כנגד המשיב כתב אישום המייחס לו את ביצוען של העבירות הבאות: התעללות בקטין או בחסר ישע (עבירה לפי סעיף 368 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), תקיפה חבלנית בבן זוג בנסיבות מחמירות (עבירה לפי סעיפים 379 ו-382(ב)(1) לחוק העונשין) ותקיפת בן זוג בנסיבות מחמירות (עבירה לפי סעיפים 380 ו-382(ב)(1) לחוק העונשין).
3. על פי הנטען בכתב האישום, המשיב ורעייתו (להלן: המתלוננת) היו נשואים בין השנים 2000-2015, עד לגירושיהם. במהלך שנות נישואיהם של בני הזוג – המשיב נהג להטיל אימה, כך נטען, על המתלוננת ועל ארבעת ילדיהם הקטינים, תקף אותם והכה אותם בצורה אכזרית, וכן השפיל אותם כל אימת שחמתו בערה בו מסיבות שונות. לפי הנטען, אותן תקיפות, בוצעו באמצעות: שרשרת ברזל, חגורה וכבל חשמלי, וככלל, בין היתר, סטירות, אגרופים משיכה בשיער ובעיטות.
4. לפי הנטען בכתב האישום, בשלהי שנת 2014, בני הזוג נפרדו, והמתלוננת וילדיהם עברו להתגורר בבית הוריה של המתלוננת. עוד נטען כי זמן קצר לאחר מכן הילדים שבו להתגורר בביתו של המשיב, וזאת עד לתאריך 08.12.2016. בכתב האישום נטען עוד כי בראשית תקופה זו, המשיב נמנע מלתקוף את הילדים, וזאת על רקע הדיון המשפטי בשאלת המשמורת עליהם, אך לאחר שקיבל לידייו את המשמורת – הוא שב לסורו, ותקף את הילדים כל אימת שחמתו בערה בו, באמצעות: מכות אגרופ, סטירות, חניקות, משיכות בשיר ובעיטות.
5. בכתב האישום מפורטים חלק ממעשי האלימות שאותם המשיב ביצע לכאורה, ובהם מתוארים מעשי תקיפה כלפי המתלוננת וארבעת ילדיהם הקטינים, שבוצעו בין השנים 2010-2016, כאשר מעשה התקיפה האחרון, המיוחס למשיב התרחש בתאריך 06.12.2016.
6. בד בבד עם הגשת כתב האישום נגד המשיב – העוררת הגישה בקשה לעצור את המשיב עד תום ההליכים המשפטיים נגדו, וזאת, לטענתה, לנוכח קיומן של ראיות לכאורה להוכחת העבירות המיוחסות לו. העוררת עמדה בבקשתה על כך שקיימת בעניינו של המשיב עילת מעצר של מסוכנות, נוכח המעשים המיוחסים לו בכתב האישום, ונסיבות ביצוען.
7. בתאריך 02.01.2017 התקיים בפני בית המשפט המחוזי הנכבד דיון בבקשת המעצר. בתחילה, המשיב כפר בקיומן של ראיות לכאורה. עם זאת, ובשים לב להערות בית המשפט בדיון, בא-כוחו של המשיב דאז הודיע לבית המשפט כי הוא מסכים לקיומן של ראיות לכאורה, תוך שהוא שומר לעצמו את הזכות לטעון כנגד עוצמתן, אך ביקש כי יוזמן תסקיר מעצר בעניינו של המשיב. העוררת הסכימה להזמנת התסקיר כמבוקש, מבלי שיהיה בכך כדי לחייבה בעתיד, ובית המשפט המחוזי הנכבד קבע כי יוגש תסקיר מעצר עד לתאריך 24.01.2017.
8. בתאריך 22.01.2017 הוגש תסקיר מעצר ראשון בעניינו של המשיב. שירות המבחן התרשם כי המשיב מתייחס באופן הגנתי

וקורבני לנסיבות מעצרו; כי הוא שולל כל שימוש בалиמות מצידו, כי הוא רואה בתלונה שהוגשה נגדו כמעשה נקם מצד המתלוננת, ומשליך את האחריות למעצרו עליה. שירות המבחן העריך עוד כי המשיב הוא בעל מאפיינים אישיותיים מופנמים ונוקשים, ונמצא בחוויית אובדן קשה סביב מעצרו. לפיכך שירות המבחן העריך את הסיכון הטמון בהתנהלותו של המשיב כ"גבוה מאוד". על אף האמור, שירות המבחן בחן את חלופת המעצר שהוצעה בבוועינה נוג'ידאת, בפיקוח בני משפחתו של המשיב, אך מצא כי אין בחלופה האמורה, ובמפקחים שהוצעו כדי להפחית את הסיכון הנשקף מהמשיב, ולספק הגנה ראויה למתלוננת ולארבעת ילדיהם הקטינים.

9. בתאריך 24.01.2017 התקיים דיון נוסף בבקשת המעצר, במסגרתו בית המשפט המחוזי הנכבד בחן חלופת מעצר נוספת, שהוצעה על-ידי המשיב, בכפר עיילבון, בפיקוחו של ע., והוריו של המשיב. בתום הדיון, ולאחר שבחן את המפקחים המוצעים, בית המשפט המחוזי הנכבד קבע כי הם אינם מתאימים לשמש כמשמורנים, ועל כן הורה על מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. יחד עם זאת, בית המשפט המחוזי הנכבד קבע כי המקרה מצדיק את שחרורו של המשיב לחלופה ראויה, וככל שתוצג חלופה ראויה אחרת, היא תיבחן על-ידי שירות המבחן, אשר יגיש תסקיר מעצר משלים עד לדיון הנוסף שייקבע בשאלת מעצרו של המשיב.

10. בתאריך 08.02.2017 שירות המבחן הגיש תסקיר משלים בעניינו של המשיב. שירות המבחן בחן את חלופת המעצר החדשה שהוצעה בכפר עיילבון, בפיקוח שניים מאחייניו של המשיב. שירות המבחן התרשם באופן שלילי מהמפקחים שהוצעו, והעריך כי אין בחלופה המוצעת כדי להפחית את הסיכון הנשקף מהמשיב והיא איננה מספקת תנאי הגנה ראויים למתלוננת ולידיה, וזאת בשים לב למרחק הקצר בין מקום החלופה לבין מקום מגוריה של המתלוננת. שירות המבחן בחן עוד חלופת מעצר נוספת בסכנין, בביתם של חברו של אחי המשיב ובנו, ועל אף שהתרשם כי מדובר במפקחים אחראיים – הטיל ספק ביכולתם להציב למשיב גבולות, וזאת בשים לב להיעדר היכרות ביניהם לבין המשיב, ולקרבתה של החלופה המוצעת למקום מגוריה של המתלוננת.

11. בתאריך 15.02.2017 התקיים דיון נוסף בשאלת מעצרו של המשיב, בגדרו נבחנו מפקחים שונים שהוצעו על ידי המשיב. לאחר שהמשמורנים הנ"ל העידו, העוררת טענה כי היא מתנגדת לשחרורו של המשיב לכל אחת מן החלופות שהוצעו, נוכח המסוכנות הרבה הנשקפת מהמשיב, ובשים לב להמלצתו השלילית של שירות המבחן. באת-כוחו של המשיב טענה מנגד כי יש לשחררו לחלופת המעצר בסכנין, וציינה כי היא מסכימה, באופן עקרוני, למעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני.

12. בהחלטתו מאותו מועד, בית המשפט המחוזי הנכבד קבע כי אין מקום לשחרר את המשיב לחלופות שהוצעו בבוועינה נוג'ידאת או בעיילבון, אך ניתן לשחררו לחלופה שהוצעה בסכנין, בפיקוח ארבעה מפקחים ובכפוף לתנאים נוספים, וזאת משום שהתרשם כי המפקחים שהעידו בפניו מסוגלים לשמש משמורנים למשיב, באופן המאפשר את שחרורו לחלופת מעצר. בגדר ההחלטה, וחרף הסכמתה העקרונית של באת-כוח המשיב – בית המשפט המחוזי הנכבד לא נדרש לבחינת השמתו של המשיב במעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני.

13. העוררת ביקשה את עיכוב ביצוע החלטה זו, ובית המשפט עיכב את החלטתו למשך 48 שעות. על החלטה זו הוגש הערר שלפני מטעם העוררת, ולאחר מכן הוריתי כי עד ובכפוף להכרעה בערר – המשיב יישאר במעצר.

טענות הצדדים בערר

14. טענה המרכזית של העוררת היא כי בית המשפט המחוזי הנכבד שגה משהורה על שחרורו של המשיב לחלופת מעצר, וזאת בשים לב למסוכנות הגבוהה הנשקפת ממנו ולעילות המעצר הקיימות נגדו. לשיטתה של המשיבה, מעבר למסוכנות הסטטוטורית, הקיימת בעניינו של המשיב, לפי סעיפים 21(א)(1)(ג) ו-21(א)(1)(ג) לחוק המעצרים, בנסיבות העניין, מתעורר גם חשש ממש מפני שיבוש הליכי משפט, וזאת בשים לב לכך שארבעת ילדיו של המשיב צפויים להיות עדי תביעה, וקיים חשש ברור ומובנה כי המשיב ינסה להשפיע על עדותם. לטענת העוררת, דברים אלו נכונים ביתר שאת נוכח המלצותיו השליליות של שירות המבחן, אשר קבע פעמיים, הן בתסקיר הראשון והן בתסקיר המשלים, כי מסוכנותו של המשיב הינה גבוהה מאוד, וכי אין בנמצא חלופה שיש בה לאיין ממסוכנות זו.

15. העוררת טוענת בנוסף כי גם אם ניתן עקרונית להעביר את המשיב למעצר בפיקוח אלקטרוני, הרי שמקום המעצר בפיקוח אלקטרוני חייב להיות מרוחק מרחק רב מבית המתלוננת, וממקום שהייתם של הילדים, וזאת על מנת שאמצעי הפיקוח יהיה אפקטיבי.

16. באת-כוח המשיב טוענת, מנגד, כי יש לדחות את הערר. לגישתה לא נפל כל פגם בהחלטתו של בית המשפט המחוזי הנכבד על הורה על שחרורו של המשיב לחלופת מעצר. על אף האמור, באת-כוח המשיב הדגישה כי מוכנה לנסות לאתר מקום מעצר בפיקוח אלקטרוני, המרוחק יותר מבית המתלוננת וממקום שהייתם של הילדים.

תיאור הדיון בערר וההתפתחויות שחלו בעקבותיו

17. בתאריך 17.02.2017 התקיים בפני דיון בערר. בתום הדיון, הוריתי, מבלי לקבוע מסמרות בדבר, כי המשיב יגיש הצעה למעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני, שתהיה על דרך של "מעצר בית מלא", וכי מיקומה יהיה הרחק ממקום הימצאם הנוכחי של המתלוננת והילדים. עוד קבעתי כי מיד לאחר שהצעה זו תוגש – שירות המבחן והממונה על הפיקוח האלקטרוני יחוו דעתם עליה, בתוך עשרה ימים, וכי באי כוח הצדדים יגיבו עליהן בכתב ואז אחליט במכלול, לרבות האפשרות לעשות כן ללא דיון נוסף, או להחזיר את הדיון לבית המשפט המחוזי הנכבד.

18. בתאריך 02.03.2017 שירות המבחן הגיש תסקיר משלים נוסף בעניינו של המשיב, בהתאם להחלטתי שהורתה לו לעשות כן. שירות המבחן בחר את אפשרות העברתו של המשיב למעצר בפיקוח אלקטרוני בתנאי "מעצר בית" מלא בגבעת שמואל, תחת פיקוח המשמורנים אשר אושרו על-ידי בית המשפט המחוזי הנכבד. שירות המבחן התרשם כי המסוכנות הנשקפת מן המשיב הינה גבוהה ביותר, וכי מאפייניו האישיותיים של המשיב עלולים להביא לפריצת גבולות מצידו, וכן לקושי של המשמורנים המוצעים לשמור על התנאים המגבילים. לפיכך, שירות המבחן לא בא בהמלצה להורות על השמתו של המשיב במעצר בפיקוח אלקטרוני בתנאי "מעצר בית".

19. בתגובתו לתסקיר המשלים, מתאריך 05.03.2017 – המשיב טען, בין היתר, כי בשים לב לכך שמקום החלופה שהוצע, נעשה בתיאום עם העוררת, ונוכח העובדה שבית המשפט המחוזי הנכבד אישר את המפקחים המוצעים, יש להורות על שחרורו של המשיב לחלופה המוצעת, וזאת על אף עמדת שירות המבחן.

20. העוררת טענה בתגובתה כי הן בתסקיר מתאריך 08.02.2017, והן בתסקיר הנוכחי – שירות המבחן סבר כי, בנסיבות העניין, אין חלופה שתסכון. לשיטתה של העוררת, כאשר מונחת בפני בית המשפט המלצה כה שלילית מצד שירות המבחן, שהוא הגוף האמון על נושא זה – נדרשים טעמים חריגים ויוצאי דופן כדי להצדיק סטייה מהמלצה זו, אשר אינם מתקיימים בענייננו. יחד עם זאת, העוררת לא שללה את האפשרות כי בתום העדתם של המתלוננת והילדים – ניתן יהיה לשוב ולבחון האם מתקיימים התנאים המאפשרים את העברת המשיב למעצר בפיקוח אלקטרוני.

21. בתגובתו הנוספת של המשיב מתאריך 06.03.2017 – המשיב חזר על טענותיו ביחס לכשירות המפקחים המוצעים ולריחוק מקום החלופה המוצעת, אשר נעשתה בתיאום עם העוררת, ממקום הימצאם הנוכחי של המתלוננת והילדים, וטען כי חרף היעדר המלצה מטעם שירות המבחן – יש להורות על שחרורו לחלופה כלשהי, או למעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני.

דיון והכרעה

22. לאחר שעיינתי בערר ובחומרים שצורפו לו, ושמעתי את טענות באי-כוח הצדדים בדיון שהתקיים בפני – הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להתקבל, בכפוף לאמור בפסקה 25 שלהלן. נימוקי לתוצאה יובאו בתמציתיות מיד בסמוך.

23. סעיף 22ב(א) לחוק המעצרים, קובע "מנגנון דו-שלבי" לבחינת התנאים לחלופה מאחורי סורג ובריא לאחר הגשת כתב אישום, ואפרט אותם בקיצור להלן:

בשלב הראשון – על בית המשפט לבחון האם חלופה כלשהי עשויה, באופן עקרוני, להפיג את המסוכנות המיוחסת לנאשם, ולהפחית את הסיכון לפגיעה בהליך המשפטי ברמה המתקבלת על הדעת.

בשלב השני, בית המשפט נדרש לבחון את החלופות הקונקרטיות המוצעות לו ואת מידת התאמתם למידותיו של הנאשם הספציפי, וזאת בהתאם למאפייניו האישיים ולטיב הסיכון הנשקף ממנו (ראו: בש"פ 8389/15 אבו כאטר נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (27.12.2015); בש"פ 1971/16 קופר (קופרשמיד) נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (13.03.2016); בש"פ 1495/17 מדינת ישראל נ' זאודי, פסקה 19 (21.2.2017)).

בהתאם לבדיקה הדו-שלבית הנ"ל, ייתכנו מקרים בהם בית המשפט ישתכנע, כבר במסגרת השלב הראשון, כי המסוכנות, או החשש מפני שיבוש יהיו כה מובהקים, בנסיבות המקרה, עד אשר שום חלופה לא תסכון – ואז לא יידרש בית המשפט לבחינת חלופות

קונקרטיות (ראו: בש"פ 27/15 יונס נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (15.1.2015); בש"פ 4513/16 דומראני נ' מדינת ישראל, בפסקה 32 (22.6.2016); בש"פ 9359/16 מדינת ישראל נ' עמאש, פסקה 13 (13.12.2016)).

24. בנסיבות המקרה שלפני, שוכנעתי כי מסוכנותו של המשיב – הינה בשלב זה גבוהה, כך שאין, בעת הזו, חלופת מעצר, שיכולה להפיג אותה, ואף מעצר בתנאי איזוק אלקטרוני, אין בו די לעת הזו. ביסוד עמדתי זו, ניצבים שני נימוקים מרכזיים, ואפרטם להלן:

ראשית, מסוכנותו של המשיב, כפי שהיא משתקפת מכתב האישום המתאר מסכת קשה של מעשי אלימות שהמשיב ביצע לכאורה במתלוננת ובילדיהם הקטנים – הינה גבוהה, בשים לב לכך לתקיפות האכזריות שהמשיב ביצע לכאורה תוך שימוש בשרשרת ברזל, חגורה וכבל חשמלי. מעשים נטענים אלה כללו בין היתר: סטירות, אגרופים משיכה בשיער ובעיטות. בהקשר דומה, חברתי, השופטת ע' ארבל, קבעה ב-בש"פ 1360/07 מדינת ישראל נ' טומבק (06.03.2007), כדלקמן:

"אלימות נגד נשים הפכה זה מכבר ל"מכת מדינה", ומספר הגברים הנוהגים באלימות כלפי נשותיהם הולך וגובר. על בית המשפט לומר את דברו במלחמה נגד תופעה מסוכנת זו, ולבחון בקפדנות יתרה כל מקרה, לפני שהוא מחליט על שחרורו של אדם המואשם בביצוע מעשים אלימים נגד אשתו, לבל ישמש השחרור הצעד הראשון בדרך לביצוע מעשה האלימות הבא".

לכך יש להוסיף, כי בהתאם להוראת סעיף 22ב(1) לחוק המעצרים ולהפניותיו – האשמה בעבירות של אלימות איננה מצדיקה ככלל, בהיעדר טעמים מיוחדים שיירשמו, הנוגעים לנסיבות ביצוע העבירה, או לנסיבותיו המיוחדות של הנאשם – שחרור לחלופת מעצר, לרבות מעצר בתנאי איזוק אלקטרוני. בעניינינו, על אף נכונותי לבחון את אפשרות שחרורו של המשיב למעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני – המשיב לא הרים בשלב זה את הנטל המוטל עליו להראות כי עניינו נמנה על המקרים החריגים המצדיקים שחרור לחלופת מעצר בעבירות אלימות, ואף לא קיימות לעת הזו נסיבות מיוחדות המצדיקות מעצר בפיקוח אלקטרוני.

שנית, במסגרת התסקירים שהוגשו בעניינו של המשיב, לרבות בתסקיר המשלים שהתבקש על-ידי – שירות המבחן הביע את עמדתו הנחרצת, כי בשלב זה, אין ביכולתו להמליץ על העברת המשיב למעצר בפיקוח אלקטרוני. בהקשר לכך, כבר נפסק ב-בש"פ 4794/12 מדינת ישראל נ' פלוני (25.06.2016) כדלקמן:

"הגם שבית המשפט איננו מחויב באימוץ המלצותיו של שירות המבחן, הרי שסטייה מהמלצה שלילית של שירות המבחן תיעשה באופן חריג, ומקום בו קיימים לכך טעמים כבדי משקל".

25. סוף דבר: אין המקרה הנדון נמנה על המקרים המצדיקים בשלב זה שחרור לחלופת מעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני. על אף האמור, ומבלי שאקבע מסמרות לגופם של דברים – לאחר שהמתלוננת תעיד בפני בית המשפט המחוזי הנכבד, דומה כי יהיה מקום לשוב ולשקול את האפשרות להעביר את המשיב למעצר בפיקוח אלקטרוני, בהתאם להצעה שהועלתה על-ידי בא-כוח העוררת

(והתאמת הדירה המוצעת, שטרם ערוכה לכך – להתקנת איזוק אלקטרוני) ולתנאים שיקבעו על-ידי בית המשפט המחוזי הנכבד, ככל שיגיע למסקנה שהדבר מוצדק. קביעתי האחרונה האמורה מבוססת על ההנחה שלא יחולו התפתחויות לרעה במכלול וכי המשיב לא יפעל במישרין, או בעקיפין כנגד המתלוננת וילדיו.

26. נוכח כל האמור – הערר מתקבל, בכפוף לאמור בפסקה 25 שלעיל, והמשיב יוותר במעצר מאחורי סורג ובריח עד להחלטה אחרת של בית המשפט המחוזי הנכבד בנצרת, כאמור לעיל.

ניתנה היום, כ"ה באדר התשע"ז (23.3.2017).

ש ו פ ט